

Estudis Avançats en Història Medieval

Codi: 42310

Crèdits: 9

Titulació	Típus	Curs	Semestre
4313137 Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana	OT	0	2

Professor de contacte

Nom: Félix Retamero Serralvo

Correu electrònic: Felix.Retamero@uab.cat

Equip docent

Antoni Virgili Colet

Helena Kirchner Granell

Cándida Ferrero Hernández

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Haver cursat els estudis de grau.

Específicament, cap.

Objectius

1. Orientar l'estudi de la història medieval vers la recerca dels processos de conquesta feudal.
2. Conèixer les fonts que serviran de base per a la recerca dels processos de conquesta: escrites (cròniques, documentació notarial) i arqueològiques o materials (el treball de camp, la prospecció i l'excavació).
3. Facilitar les eines per al processament i la interpretació de les fonts primàries i la seva complementaritat.
4. Establir pautes d'anàlisi aplicables a casos diversos.
5. Elaborar estudis comparatius i de síntesi en relació al temari estudiat.

Competències

- Analitzar de manera crítica els plantejaments teòrics i metodològics que han guiat fins ara la recerca en prehistòria, història antiga i història medieval.
- Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
- Analitzar una problemàtica històrica i/o arqueològica concreta enquadrada a la prehistòria, l'antiguitat o l'Edat Mitjana.
- Definir, dissenyar, planificar i elaborar un treball de recerca històrica o arqueològica, original i inèdit, seguint els paràmetres acadèmics i científics establerts.
- Exposar correctament, de manera oral o escrita, els resultats de la recerca històrica.
- Organitzar, planificar i gestionar treballs de recerca.
- Utilitzar les ciències filològiques auxiliars en l'aproximació a les fonts textuais relatives a períodes i problemes concrets de la història antiga i medieval.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
2. Aplicar la informació derivada dels textos de la tradició grecollatina a la recerca historicoarqueològica relativa al món medieval.
3. Fer presentacions idònies del material gestionat o generat i dels resultats obtinguts.
4. Organitzar, planificar i gestionar treballs de recerca.
5. Plantejar una recerca en relació amb problemàtiques de caràcter historicoarqueològic.
6. Sistematitzar dades de la documentació textual o arqueològica i de la tradició científica al voltant de temes relacionats amb la història medieval.
7. Valorar en la seva diversitat els diferents mètodes, la tradició i l'actualitat científica.

Continguts

1. El llatí de les fonts diplomàtiques i les cròniques (prof. José Martínez)
2. L'explicació de les conquestes feudals: documentació i arqueologia (profs. Antoni Virgili i Helena Kirchner).
3. Les conquestes medievals i els nous ordres agraris (prof. Fèlix Retamero)

Metodologia

Presentació teòrica dels temes.

Activitats pràctiques: anàlisi de fonts secundàries i primàries.

Tutories: resolució de dubtes i orientació sobre el treball de curs.

Recerca d'informació bibliogràfica; estudi personal i redacció de treballs de síntesi.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques: el llatí dels documents; les pràctiques agràries; les conquestes feudals: textos i arqueologia	56	2,24	5, 6, 7
Tipus: Supervisades			
Tutorització: orientacions relatives al treball final	12	0,48	3
Tipus: Autònomes			
Estudi personal: recerca de bibliografia especialitzada; lectures, exercicis, comentaris. Treball final	145	5,8	1, 2, 4

Avaluació

Procediments i criteris d'avaluació

1. ASSISTÈNCIA I PARTICIPACIÓ. L'assistència a classe és OBLIGATÒRIA. Les absències hauran de justificar-se degudament: 20 % de la nota final

2. PRESENTACIÓ ESCRITA (40% de la nota final) I ORAL (40% de la nota final) D'UN TREBALL

1. El treball serà tutoritzat per un dels professors del mòdul.
2. Es presentarà el treball escrit al tutor, que serà qui el corregirà.
3. Es fixarà una data per a l'exposició oral de treball. L'estudiant disposarà de 15 minuts per defensar del treball davant un tribunal constituït per dos professors del mòdul.

El tutor emetrà la NOTA FINAL a partir de la valoració dels factors i barems indicats que intervenen en l'avaluació.

Tant els tribunals com les tutories es repartiran equitativament entre els professors de l'equip docent.

A principi de curs els professors facilitaran als estudiants la llista de lectures obligatòries que s'hauran de fer abans de les sessions corresponents del màster. També, es presentarà la llista de temes del treball de mòdul, entre els quals l'estudiant n'haurà de triar un.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació / exposició pública del treball	60 %	8	0,32	2, 3, 4
Tutoria, realització i presentació del treball escrit. Presencialitat i participació	40 %	4	0,16	1, 5, 6, 7

Bibliografia

LLATÍ

Bastardas, J., El latín medieval, Enciclopedia Lingüística Hispánica I, Madrid, 1959, pp. 251-290.

Cavallo, G. - Leonardi, C. - Menestò, E. (ccord.), Lo spazio letterario del Medioevo, Roma, 1992-1998 (5 vols.)

Curtius, E. R., Literatura europea y Edad Media Latina. México 1955.

Hexter R.J. - Towendsend, D. (eds.), The Oxford handbook of medieval Latin literature , Oxford - New York, 2012.

Martinez Gazquez, J. -Florio, R. - Ferrero, C. - Garelli, M. - Iglesias, N. - Zaína , E. , Antologia del latin cristiano y Medieval. Introducción y Textos. Bahía Blanca 2006.

Martínez Gázquez, J., La ignorancia y negligencia de los latinos ante la riqueza de los estudios árabes. Discurso leído el día 8 de febrero de 2007 en el acto de recepción en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona. Barcelona 2007. Actualizado y aumentado en: Martínez Gázquez, J., The attitude of the Medieval Latin translators towards the Arabic sciences,Firenze, 2016.

Udina Martorell, F., El Archivo Condal de Barcelona en los siglos IX-X. Barcelona 1951.

CONQUESTES I PRÀCTIQUES AGRÀRIES

Barceló, M. et al.: El agua que no duerme. Fundamentos de la arqueología hidráulica andalusí, Granada, Sierra Nevada 92/El Legado Andalusí, 1996.

Batet, Carolina. *L'aigua conquerida. Hidraulisme feudal en terres de conquesta*. València: Publicacions de la Universitat de València, Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2006.

Esquilache, Ferran. "L'evolució del paisatge agrari andalusí i feudal de les grans hortes fluvials. Les sèquies de Quart i del Comuner d'Aldaia a l'horta de València." *Recerques* 62 (2011): 5-36.

Glick, Th. F. i Kirchner, H.: "Hydraulic systems and technologies of Islamic Spain: History and archaeology" in *Working with water in Medieval Europe. Technology and Resource-Use*, ed. P. Squatriti (Leiden-London-Köln, 2000), pp.267-329.

Guinot, Enric. "L'horta de València a la baixa Edat Mitjana. De sistema hidràulic andalusí a feudal." *Afers* 51 (2005): 271-300.

Guinot, Enric. "La construcció d'un paisatge medieval irrigat: l'horta de la ciutat de València." In *Natura i desenvolupament. El medi ambient a l'Edat Mitjana*, edited by Flocel Sabaté, 191-220. Lleida: Pagès Editors, 2007.

Guinot, Enric i Ferran Esquilache. "La reorganización del paisaje agrario en la huerta de Valencia después de la conquista cristiana. El sistema hidráulico y el parcelario de Montcada y Benifaraig en el siglo XIII." *Debates de Arqueología Medieval* 2 (2012): 229-76.

Kirchner, H.: "Original design, tribal management and modifications in Medieval hydraulic systems in the Balearic Islands (Spain)", *World Archaeology* 41/1(2009), pp.148-165.

Kirchner, H. (Ed.): *Por una arqueología agraria: perspectivas de investigación sobre espacios de cultivo en las sociedades medievales hispánicas*, Oxford: Archeopress, BAR International Series 2062, 2010.

Laliena, Carlos. "Los regadíos medievales en Huesca. Agua y desarrollo social, siglos XII-XV." In *Agua y progreso social. Siete estudios sobre el regadío en Huesca, siglos XII-XX*, edited by C. Laliena, 19-44. Huesca: Instituto de Estudios Aragoneses, 1994.

Sitjes, E.: "Inventario y tipología de sistemas hidráulicos de Al-Andalus." *Arqueología Espacial* 26 (2006), pp.263-291.

Torró, Josep. "Terrasses irrigades a les muntanyes valencianes. Les transformacions de la colonització cristiana." *Afers* 51 (2005): 301-56.

Torró, J. i Guinot, E. (eds.): *Hidráulica agraria y sociedad feudal. Técnicas, prácticas, espacios*, PUV, València, 2012.

Wolfe, Patrick, "Settler Colonialism and the Elimination of the Native", *Journal of Genocide Research*, 2006, 8 (4): 387-409

CONQUESTES: TEXTOS I ARQUEOLOGIA

Barceló, M.: "Immigration berbère et établissements paysans a Ibiza (902-1235) . À la recherche de la logique de la construction d'une nouvelle société », in *Castrum 7. Zones côtières littorales dans le monde méditerranéen au Moyen âge : défense, peuplement, mise en valeur*, ed. Jean-Marie Martin (Roma-Madrid, 2001), pp. 291-321.

Eiroa Rodríguez, J. A.: *La conquista de al-Andalus en el siglo XIII*. Murcia, 2012.

Font Rius, J. M.: *Cartas de población y franquicia de Cataluña*. Vol. I, toms 1 i 2, 1969; vol. 2, 1981. CSIC.

Guinot, E.: *Els fundadors del Regne de València. Repoblament, antroponímia i llengua a la València medieval*, 2 vols. València, 1999.

Guinot, E. i Torró, J. (eds.): *Repartiments a la Corona d'Aragó (s. XII - XIII)*. PUV, València, 2003.

Kirchner, Helena, and Félix Retamero. "Cap a una arqueologia de la colonització. La subversió feudal de l'espai rural a les illes." *L'Avenç* 290 (2004): 40-5.

Soldevila, F. Les Quatre grans Cròniques. I, Llibre dels Feits del rei En Jaume. Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 2007.

Virgili, A. "Ad detrimentum Yspanie". La conquesta de Tortosa i la formació de la societat feudal (1148-1200). PUV-UAB, 2001.